

Openingsrede van de voorzitter Mr. B. van Vloten gehouden op de 50e voorjaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op vrijdag 23 april 1976 te Amsterdam

Dames en Heren,

Ik zou willen beginnen met het herdenken van een lid dat ons in de periode sinds de vorige vergadering is ontvallen.

Op 2 februari 1976 overleed de heer ir. A. Govers te Lunteren, oud-wetenschappelijk medewerker van het Houtinstituut TNO.

Ik verzoek u op te staan en enige ogenblikken te wijden aan zijn nagedachtenis.

„Amsterdam, die grôte stad, is gebouwd op palen”. Ik vermoed dat deze omstandigheid op de bosbouwer een zekere aantrekkingskracht uitoefent. Het is in ieder geval plezierig dat wij onze Voorjaarsvergadering in de hoofdstad kunnen houden en dankzij de veelzijdigheid van Amsterdam kan dat gebeuren in de landelijke omgeving van het Amstelpark. Het was een uitstekende gedachte van mevrouw Ten Cate en de heren van de Dienst der Publieke Werken ons samen te laten komen in het Rosarium, van waar wij na de lunch zullen worden rondgeleid langs de hoofdstedelijke boombeplantingen. Wij zullen daarbij ongetwijfeld worden voorgelicht door de heer Hoekstra over de strijd die Amsterdam voert tegen de lepeziekte. Deze strijd is alweer enige jaren opgegaard, ook al is hier de aanwezigheid van de agressieve stam van de lepeziekte nog niet aangetoond. In andere delen van ons land, vooral ook in Limburg, heeft een agressieve stam van de uit de dertiger jaren bekende lepeziekte verscheidene slachtoffers onder de ons nog resterende lepen gemaakt. Het Staatsbosbeheer, de Plantenziektenkundige Dienst en het instituut De Dorschkamp volgen de ontwikkelingen op de voet. Vrijwel overal is het tot dusverre gelukt de ziektehaarden tijdig op te ruimen en vooral de populatie van de lepenspintkever die de ziekte verspreidt, te drukken. In Limburg is de sterfte echter zorgwekkend. Het is te hopen dat ons land wordt gespaard voor catastrofale ontwikkelingen als in Engeland en Frankrijk aan de orde zijn.

Naar aanleiding van de nota van het Bosschap inzake de nood situatie in de bosbouw die vorig najaar is verschenen, heeft op 11 december 1975 een onderhoud plaats gehad met de Minister van Landbouw en Visserij.

Tijdens die bespreking stelde de Minister dat hij de strekking van de nota onderschreef. Hij verklaarde zich bereid te zoeken naar middelen om verbetering te brengen in de slechte toestand van de bosbouw en nodigde het Bosschap uit tezamen met het Staatsbosbeheer in werkgroepverband op korte termijn een voorstel voor een bosinstandhoudingsregeling op te stellen. Het is verheugend te kunnen vaststellen, dat de werkgroep reeds begin maart van dit jaar haar voorstel heeft kunnen afronden en aan de Minister heeft kunnen aanbieden. In de aanbiedingsbrief heeft de werkgroep aangedrongen op openbaarmaking van de voorstellen. Tot nu toe is het vertrouwelijk karakter van de voorstellen echter nog niet opgeheven. Het is voor de bosbouw van het grootste belang dat een goede bosinstandhoudingsregeling wordt getroffen. Daarmede kan een eind worden gemaakt aan de soms deplorabele onderhoudstoestand van de bossen en kan de werkgelegenheid in de bossen worden gestimuleerd. Bovendien zal een dergelijke regeling tot een meer planmatig bosbeheer kunnen bijdragen.

Voor het eerst in de parlementaire geschiedenis van ons land is de situatie van de Nederlandse bosbouw door een lid van de Tweede Kamer breed uitgemeten. 17 en 18 december 1975 had in de Tweede Kamer de behandeling van de Landbouwbegroting 1976 plaats. Daarbij waren voor de bosbouw het belangrijkste de Inbreng van de heer Beekmans en het antwoord daarop van de Minister. Er is niet volstaan met het aangeven van knelpunten, maar ook is poging gedaan een vergelijking te trekken met de grote omvang van de maatregelen die aan de landbouw zijn gewijd en veel aandacht is besteed aan de mogelijkheden voor verbeteringen in de bosbouw.

De Minister heeft in zijn repliek ervan blijk gegeven de vingerwijzing te hebben verstaan. In de loop van dit jaar zullen de voornemens gestalte moeten krijgen. De aangekondigde bezuinigingen zullen wellicht leiden tot het stellen van prioriteiten. De situatie in de Nederlandse bosbouw maakt aanspraak op een hoge prioriteit.

De interim-regelingen bosbijdrage particulieren en openbare lichamen zijn voor het jaar 1975 gewijzigd. De bijdrage per hectare opengesteld bos varieert van

f 65,- tot f 35,-, afhankelijk van de omvang van het bos. Ten aanzien van de inliggende natuurterreinen kan een bijdrage van f 40,- per hectare worden toegekend. Deze regeling geldt alleen voor het jaar 1975.

Bij Koninklijke boodschap van 4 december 1975 zijn aan de Tweede Kamer aangeboden een ontwerpwet Voorkeursrecht Gemeente en een ontwerpwet tot wijziging van de onteigeningswet. Beide wetsontwerpen raken het eigendom van bos als zodanig en dientengevolge de bosbouw. Het wetsontwerp Voorkeursrecht Gemeente wil de gemeente een voorkeur geven bij verwerving van onroerende goederen met een van de bestemming afwijkend gebruik. Dit voorkeursrecht wordt duidelijk voorgesteld om de positie van de gemeente bij grondverwerving voor het ruimtelijk beleid te versterken. Voorwaarde behoort te zijn dat de rechten van de eigenaren van het onroerend goed voldoende worden beschermd. Zo zijn er gevallen denkbaar waarin aan het voorkeursrecht een koopplicht zou moeten worden gekoppeld.

Ook de prijs waartegen de gemeente van zijn voorkeursrecht gebruik kan maken, is van belang. Het wetsontwerp gaat uit van de zogenaamde gebruikswaarde. Op dit punt sluit dit wetsontwerp aan bij het eerder genoemde wetsontwerp tot wijziging van de onteigeningswet. Dit wetsontwerp beoogt bij onteigening te komen tot een waardebeoordeling op basis van het bestaande gebruik. Aldus worden waarde-elementen die het gevolg zijn van overheidsop treden buiten beschouwing gelaten.

Dit zou misschien nog te verdedigen zijn, maar dan moeten wel alle waardeverminderingen welke het gevolg zijn van overheidsop treden, voor vergoeding in aanmerking komen. Dit laatste is echter niet het geval. Alleen als er sprake is van onevenredige schade komt de particuliere eigenaar voor vergoeding in aanmerking. Voorts dringt zich de vraag op hoe men van bosgronden, met hun grote maatschappelijke nut — natuurbehoud, recreatie, milieu — de gebruikswaarde denkt te kunnen bepalen. De in het wetsontwerp voorziene regeling van gebruikswaardebeoordeling is daarvoor niet geschikt. Het Bosschap heeft op deze punten de aandacht gevestigd van de Bijkzondere Kamercommissie die de behandeling van de beide genoemde wetsontwerpen voorbereidt.

Bovendien zal men veel meer dan tot nu toe het geval is geweest, rekening moeten houden met de waardevermindering van ons geld.

Op 25 maart 1976 is verschenen de Interim-nota Landinrichtingswet, welke is opgesteld door een Interdepartementale commissie. Deze nota is aan een aantal organisaties en instanties om advies gezonden. Ook het Bosschap is gevraagd advies uit te brengen vóór 1 juni 1976. In deze nota komt het begrip "voorkeursrecht" weer te voorschijn en bovendien wordt gepleit voor meer armslag bij onteigening. Het is te hopen dat

het Bosschap zich zeer kritisch zal opstellen, vooral met betrekking tot de verdere inkrimping van de rechtszekerheid.

Anderzijds opent deze wet de mogelijkheid niet-bosgronden te verwerven met de bedoeling daarop bosuitbreiding te doen plaatshebben. Het spreekt vanzelf dat de opmerkingen met betrekking tot de waardering van deze gronden eveneens van toepassing zijn.

Op 28 november 1975 heeft onze vereniging een brief geschreven aan de leden en plaatsvervangende leden van de Vaste Commissie voor Landbouw en Visserij van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. In deze brief hebben wij ons uitgesproken met betrekking tot de departementale plaats van het Staatsbosbeheer. In onze Najaarsvergadering is dit onderwerp aan de orde geweest en overeenkomstig het daar genomen besluit hebben wij na ingewonnen advies bij de Commissie die bestond uit de heren drs. G. J. den Hartog, prof. dr. ir. G. Hellinga, ir. H. A. van der Melden en dr. ir. J. van Soest de brief samengesteld. Deze brief is gepubliceerd in het decembernummer van ons tijdschrift.

De stormen van 2 en 3 Januari jl. hebben weer grote schade aangericht, vooral op de Veluwe. Vele bosbeheerders konden tijdens de eerste dagen van het nieuwe jaar vaststellen dat het nog niet zolang geleden beëindigde opruimingswerk opnieuw van start moest gaan. Ditmaal was er bij de 140.000 m³ relatief veel loofhout, vooral beuk. Ook ging het deze keer vooral om zwaardere bomen, verspreid over het gehele bosgebied. Gezien de kwaliteit van het hout deden zich gelukkig geen afzetproblemen voor, maar ook nu blijft de eigenaar weer met de schade zitten. Het is te hopen dat het mogelijk zal zijn het naaldhout, vooral groveden en fijnspar, vóór de fatale data in mei en juni te ruimen of te schillen.

In Gelderland is evenals vorig jaar door de provincie een maatregel getroffen met betrekking tot subsidiëring van het leggen van vangstammen. Vorig jaar deed ongeveer 50% van het aantal mogelijke deelnemers mee, dit jaar hebben nog meer deelnemers zich aangemeld. Het is verheugend dat de provincie op deze manier stimulerend werkt.

De populatie-omvang van de dennescheerder lijkt iets af te nemen maar niettemin blijft waakzaamheid geboden. Vooral de situatie ten aanzien van het optreden van de letterzetter en zijn familie in de lariks is zonder meer zorgelijk. Vele opstanden en opstandsranden van fijnspar zijn potentiële invalspoorten voor de letterzetter. De bestrijding van dit kevertje dat ook gezonde bomen en bossen kan aantasten, blijft hoogst noodzakelijk.

Het Bosschap heeft een commissie Waterschapsaangelegenheden ingesteld die tot taak kreeg een preadvies te maken voor een Bosschap-reactie op het rapport van de studiec ommissie Waterschappen en de nota Verfijning Omslagheffing van de Unie van Water-

schappen. Het Bosschap heeft op basis van het uitgebrachte preadvies gereageerd en de belangrijkste conclusies zijn de volgende:

- 1 De belangen van bosbouw en natuurbehoud komen binnen de Waterschappen vaak onvoldoende tot hun recht; deze belangen zijn veelal in onvoldoende mate in de Waterschapsbesturen vertegenwoordigd. Hierin kan verbetering worden gebracht via een versterkt op-
patoezicht en de beschikbaarstelling van kwaliteitse-
tels.
- 2 Een omslagheffing dient plaats te hebben op basis van het profijtbegin-
sel.
- 3 Bij de omslagheffing zal rekening moeten worden
gehouden met het opbrengend vermogen van de gron-
den. Onnodig te stellen dat wij de reactie van het Bos-
schap, die in het najaar 1975 werd gegeven, onder-
steunen.

Dezer dagen is bekend geworden dat prof. ir. I. A. de Hulster, hoogleraar Bosbedrijfsleer en Tropische Hout-
teelt te Wageningen, op eigen verzoek om gezond-
heidsredenen per 1 juni 1976 eervol wordt ontslagen.
Langzamerhand overtreft het aantal vacatures het aan-
tal hoogleraren in zo hoge mate dat het op zijn plaats
lijkt hierover ernstige verontrusting uit te spreken. In
Enschede werd de heer Stellingwerf benoemd tot ge-
woon hoogleraar in de Bosinventarisatie en Kartering
bij het ITC. Een gebeurtenis die wellicht een stimulans
kan betekenen voor Wageningen.

Alvorens te besluiten met het openen van deze verga-
dering mag ik u mededelen dat sinds onze vorige ver-
gadering 15 nieuwe leden zijn toegetreden. Drie leden
hebben per 1 januari 1976 bedankt.

Dames en heren, ik wens u een plezierige en nuttige
vergadering en verklaar onze 50e Voorjaarsverga-
dering voor geopend.

KNBV

Verslag van de 50e voorjaarsvergadering, gehouden op 23 april 1976 te Amsterdam

Met het uitspreken van zijn rede (deze is in zijn geheel
opgenomen in dit nummer) opent de voorzitter (Mr. B.
van Vloten) om 9.30 uur de vergadering, nadat met eni-
ge ogenblikken stilte is herdacht: ir. A. Govers, oud-
wetenschappelijk medewerker van het Houtinstituut
TNO.

Aanwezig zijn ruim 60 leden.

— Behoudens enkele redactionele aanpassingen, wel-
ke inmiddels zijn aangebracht, heeft de notulencom-
missie, bestaande uit Jhr. W. H. de Beaufort, G. v. d.
Berg en R. J. M. Waanders, haar goedkeuring gehecht
aan de notulen van de najaarsvergadering 1975.
De commissie wordt onder dankzegging gedechar-
geerd.

— In de nieuwe notulencommissie worden benoemd:
H. A. Ludwig, R. Spriensma en F. J. Staudt.

— De secretaris deelt mee, dat bericht van verhin-
dering is ontvangen van G. v. d. Berg, J. L. W. Blokhuis,
D. Burger, mevr. G. Burger-Hanneman, G. Feltkamp, J.
B. van Hasselt, G. Hellinga, E. P. L. Hessels, E. P. M. de
Maes-Janssens, A. van Maaren, mej. J. J. M. H. Ou-
demans, L. Oldenkamp, J. Sipkens, Provincie Drenthe,
Provincie Gelderland, N.V. Heidemaatschappij Beheer.

— Sinds de najaarsvergadering traden tot de veren-
iging de volgende nieuwe leden toe: ir. M. P. Bijlsma, ir.
L. Eelkema, mevr. J. van der Hooff-Feltkamp, P. D. Kof-

man, J. Kreht, ir. C. P. Lambrechts, ing. G. van Leeu-
wen, ir. J. D. Lemckert, R. M. W. J. Nas, ing. F. Nijpjes,
ir. L. H. G. Slangen, ir. J. T. Sterringa, ing. A. G.
Teerink, ir. A. Tissingh, drs. W. Vos.

— Drie leden zegden in dezelfde periode het lidmaat-
schap op.

— Ingekomen is een brief van een notaris te Arnhem,
waarin wordt meegedeeld, dat aan de Vereniging is
gelegateerd door P. J. Drost een bedrag groot
f 1500,—.

— De kascommissie heeft de boeken van de penning-
meester over 1975 gecontroleerd en geflatteerd; een
en ander wordt door het lid van de kascommissie, J. L.
Volmuller, bevestigd.

— De penningmeester geeft een toelichting op de ba-
lans per 31 december 1975 en op de rekening van ba-
ten en lasten over 1975.

Hieruit blijkt o.a., dat het voordelig saldo van ruim
f 22.000,— voornamelijk is ontstaan, doordat van het
tijdschrift minder pagina's zijn uitgekomen dan was
begroot.

Aan de inkomstzijde zijn enkele meevallers: de pos-
ten publikaties, contributies en rente.

— Besloten wordt het saldo toe te voegen aan de re-
serve.

— De voorzitter benadrukt nog eens, dat gestreefd

wordt naar een kapitaal, dat overeenkomt met het totaal van de jaarexploitatie; dit punt is inmiddels bereikt. Verwacht wordt, dat de plannen tot wijziging van het tijdschrift kostenverhogend zullen werken.

— G. W. Mulder wordt benoemd tot lid van de commissie in plaats van J. B. Thate, die onder dankzegging wordt gedechargeerd.

— G. Hellinga wordt benoemd in het Landelijk Comité Nationale Boomfeestdag en het bestuur van de St. Fondsvorming in de vacature ontstaan door het terugtreden van J. de Hoogh, die vanaf de oprichting namens de KNBV in het Landelijk Comité en het bestuur zitting heeft gehad.

J. de Hoogh wordt bedankt voor de wijze, waarop hij de Vereniging steeds heeft vertegenwoordigd.

— Tot lid van de redactiecommissie wordt op voorstel van het bestuur benoemd: D. Krulzinga; dit in de vacature B. T. Bosman, die eveneens door de voorzitter wordt bedankt.

— Uitvoerig wordt gediscussieerd over de bestemming van het legaat van P. J. Drost en het van Schermbeek- en van Disselfonds.

De voorzitter herinnert de vergadering aan het feit, dat op de ledenvergadering van oktober 1975 reeds toestemming gegeven is de fondsen op te heffen en dat het bestuur nu met een voorstel komt voor wat betreft de bestemmingen.

Na enkele alternatieven te hebben afgewogen stelt het bestuur voor uit de fondsen bepaalde onderdelen (voorwerpen of maquettes herinnerend aan het tijdperk, waarin de schenkers leefden) te financieren t.b.v. het Nationaal Centrum voor bos, natuur en landschap.

Tijdens de discussie worden als alternatieve bestemmingsmogelijkheden naar voren gebracht:

a een bijdrage in de financiering van het in bewerking zijnde boek: „Richtlijnen voor de bosbouw” (uitgave Pudoc): voor leden van de vereniging zou het dan mogelijk gemaakt kunnen worden het boek tegen gereduceerde prijs aan te schaffen.

b de financiering van het Bosbouwlexicon van Juta. Besloten wordt in de eerste plaats te trachten de mogelijkheden te concretiseren voor het Nationaal Centrum voor bos, natuur en landschap; omdat van oudsher de rente van de fondsen bestemd werd voor publicaties zal in tweede instantie een aanwending in deze richting gezocht worden.

— M. M. G. R. Bol stelt namens de Stichting (i.o.) ter bevordering van het Nationaal Centrum voor bos, natuur en landschap, dat de exploitatie van het centrum te zijner tijd door de overheid zal worden verzorgd. Het eerste bestuur is gevormd; hierin hebben zitting: ir. J. Th. Overbeek, dr. J. F. van Oosten Slingeland,

prof. ir. M. M. G. R. Bol, ir. M. G. Wagenaar Hummelinck, prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns, ir. J. L. F. Overbeek, dr. D. P. R. A. Bouvy (directeur Aartsbisschoppelijk Museum), ir. C. A. Kuilsten (ANWB) en dr. ir. J. A. H. Hendriks (KNHM):

In het definitieve bestuur zal een plaats voor een vertegenwoordiger van de KNBV verzekerd zijn.

Het verzamelen van voorwerpen van meer technische en natuur-wetenschappelijke aard is begonnen en M. M. G. R. Bol vraagt met klem de belangstelling hiervoor bij de leden van de vereniging.

— De voorzitter van de redactie van het Tijdschrift, J. van den Bos, stelt naar aanleiding van voorgaande discussies tijdens de ledenvergadering over aard, vormgeving etc. van het Tijdschrift, dat de conclusies van redactie en bestuur zullen worden gepubliceerd of zullen worden meegedeeld vóór de najaarsvergadering. Nu al kan gesteld worden, dat in de redactionele formulé alle facetten van het bos en het beheer daarvan en van de bomen en struiken buiten het bos de nodige nadruk zullen krijgen; voorts zal aandacht worden gegeven aan de relevante aspecten van landschapsbouw, natuur- en faunabeheer en recreatie. Het Tijdschrift blijft (niet in de laatste plaats) verenigingstijdschrift. De naam zal niet worden gewijzigd; als primaire taak voor de redactie wordt geven het geven van vakinformatie aan leden en vakgenoten; de inhoud zal beter toegankelijk worden gemaakt en tenslotte zal ernaar gestreefd worden meer opinie-artikelen op te nemen en de actualiteit te vergroten.

Naar de mening van de redactie kan e.e.a. slechts gerealiseerd worden indien de redactie wordt uitgebreid met een professionele kracht (part-time). Tijdens de najaarsvergadering zullen concrete voorstellen gedaan worden.

— Namens het bestuur van de Studiekring deelt C. P. van Goor mee, dat in het najaar het tweede onderwerp van een serie van drie de aandacht zal krijgen, namelijk de bostypologie; in 1975 was de Studiekringbijeenkomst gericht op de ecologie terwijl in 1977 de relatie bostypologie en beheer aan de orde zal worden gesteld.

— De suggestie van de voorzitter de najaarsbijeenkomst te doen plaatsvinden op 28 en 29 oktober met als onderwerp: mechanische oogst en houtverwerken de industrie, wordt door de vergadering overgenomen.

— Twee leden maken gebruik van de rondvraag, waarna de voorzitter om 11.00 uur de vergadering sluit met het uitspreken van zijn dank aan de leden voor hun aanwezigheid en inbreng.

A. D. Verhoeff
Secretaris.